

Vinterns virus

Lawan Wallenius
Michaela Skytt
Hygiensjuksköterskor

REGION DALARNA

Magsjuka och luftvägsvirus –hur skyddar vi vårdtagare och personal?

- Influensa
- Covid
- RS
- Calici



Det finns effektiva sätt att minska spridning av både luftvägsvirus och vinterkräksjuka!

Det underlättar om man känner till hur dessa smittor sprids och hur man bryter smittvägar.

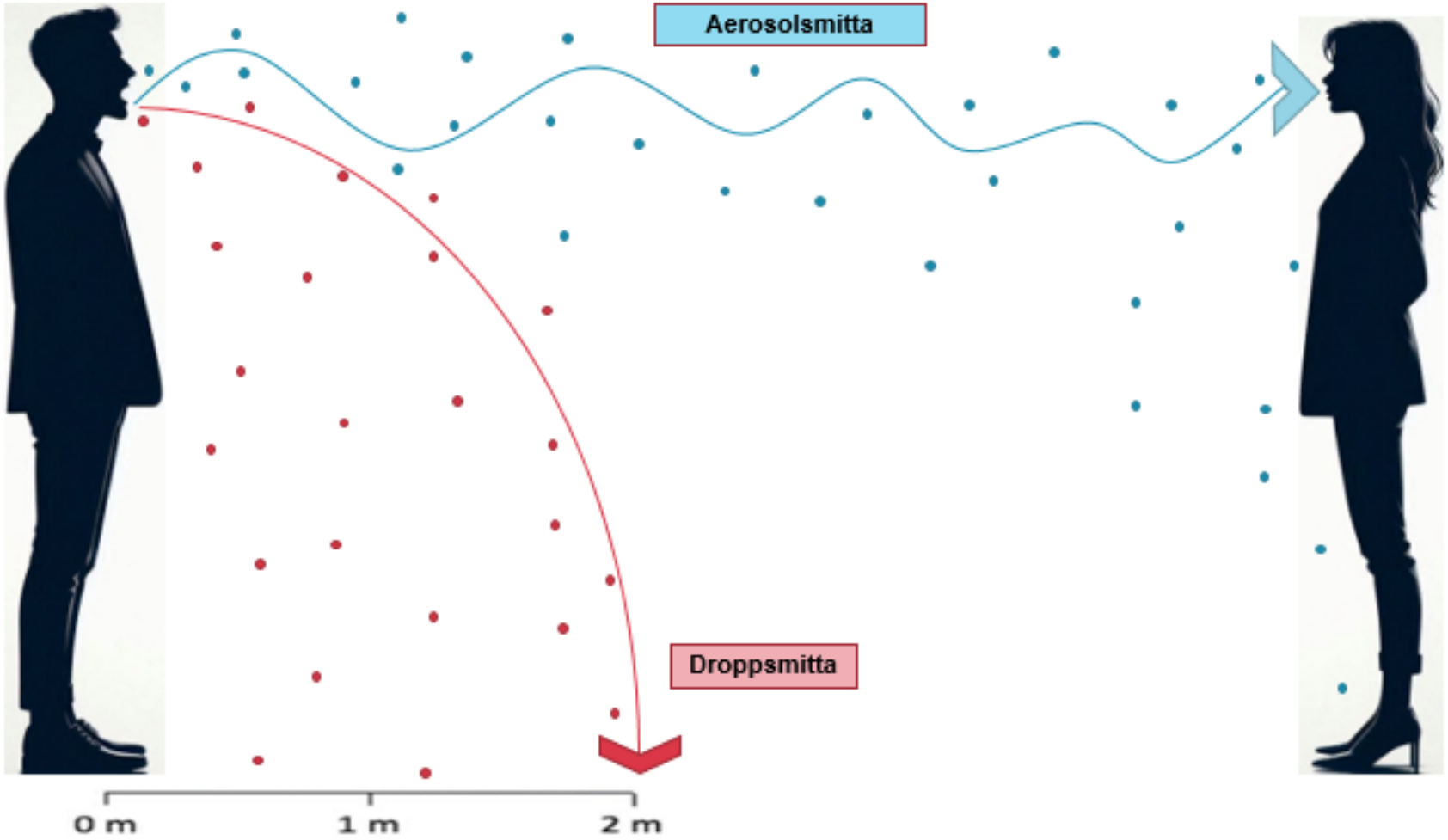
Agera utifrån symtom och vänta inte på diagnos innan åtgärder sätts in.

Åtgärdsplan (hur gör vi när vårdtagare eller personal insjuknar) och kända rutiner för all personal

Vården ska organiseras och planeras så att smittspridning och vårdrelaterade infektioner kan förebyggas

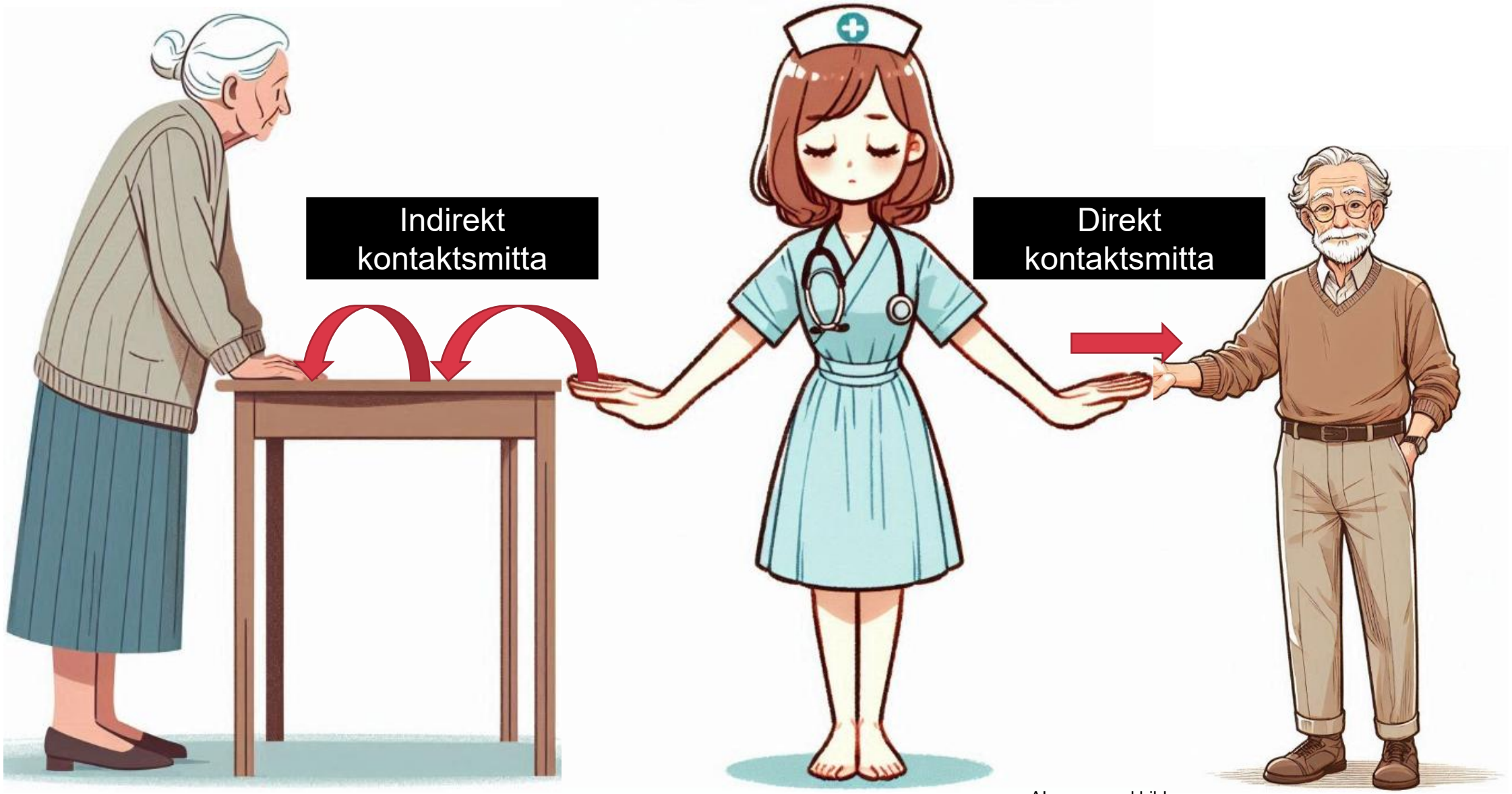


Smittvägar för luftvägsvirus



AI-genererad bild

Smittvägar för luftvägsvirus



AI-genererad bild

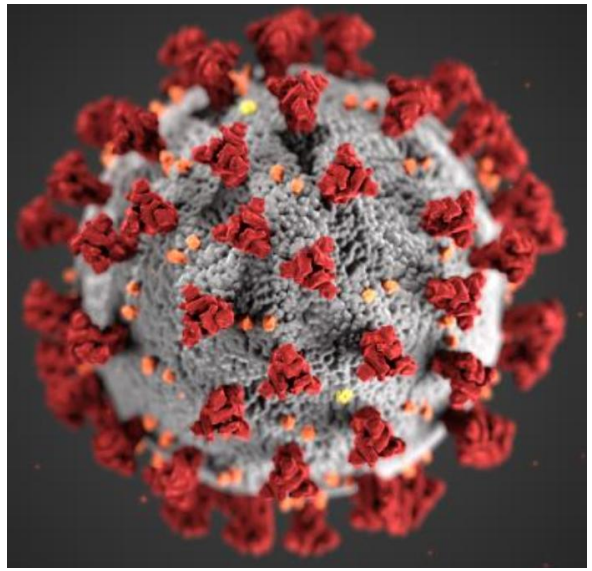
Vad är influensa?

- Luftvägsinfektion orsakat av influensavirus
- Ger allvarligare infektion än förkylningsvirus (exempelvis rhinovirus och parainfluensavirus)
- Återkommer varje år
- Har stor förmåga att ofta ändra sig
- Orsakar säsongsbundna epidemier
- Olika typer **A**, **B**, C
- Antiviral behandling/profylax finns
- Vaccinering rekommenderas för vårdpersonal samt riskgrupper

I-genererad bild

Vad är Covid-19

- Orsakas av coronaviruset SARS-CoV-2 (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2)
- Viruset muterar kontinuerligt till nya varianter
- Orsakar lindrig sjukdom hos de allra flesta men kan leda till allvarlig sjukdom och död hos vissa personer
- Äldre personer har större risk att drabbas av svår sjukdom. Covid-19 kan även ge långvariga besvär
- Antiviral behandling finns
- Vaccination är det bästa sättet att skydda individer med störst risk för allvarliga konsekvenser. Olika rekommendationer för olika åldersgrupper/riskgrupper
- Inom vård och omsorg är det fortsatt viktigt att förebygga smittspridning.



AI-genererad bild

Vad är RS-virus (respiratoriskt syncytialvirus)

- Vanlig orsak till övre luftvägsinfektion
- Sprids mest bland små barn. Kan även orsaka svår sjukdom hos äldre och immunnedsatta
- Orsakar akut luftvägsinfektion, med symtom från lindrig förkylning till allvarlig lunginflammation eller bronkiolit (trånga luftvägar av infektionen)
- Förekommer i årliga epidemier under vinterhalvåret. Kan komma vid olika tidpunkter på säsongen och vara olika kraftiga från år till år

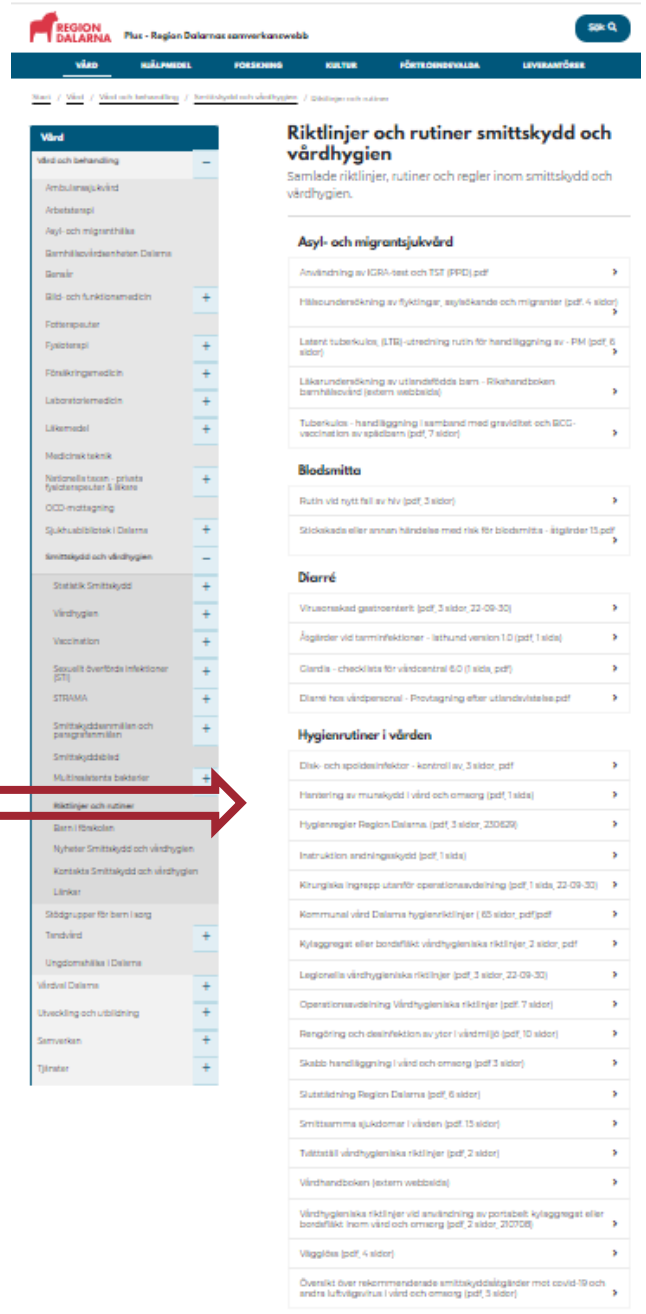
Patientfall

Kalle är bor på Skogsdungens SÄBO. Nu under dagen får Kalle plötsligt hög feber, ont i kroppen och huvudvärk.

1. Vad kan Kalle ha drabbats av?
2. Vad bör man tänka på när det gäller vården av Kalle?

Hemläxa:
Var hittar jag rutinerna för luftvägsvirus på min enhet?

Aktuella åtgärder vid luftvägsvirus



REGION DALARNA

RIKTLINJE

1 (5)

Godkänt 2024-03-06
Versionsnummer 12.0
Giltigt t.o.m 2027-03-06
Diarienummer

Översikt över rekommenderade smittskyddsåtgärder mot covid-19 och andra luftvägsvirus i vård och omsorg

Denna översikt är en regionalt bearbetad och nedkortad version av Folkhälsomyndighetens vägledning Åtgärder mot smittspridning av virusorsakade luftvägsinfektioner inom vård och omsorg
För mer information hänvisas till vägledningen i sin helhet.

Patient med symtom på luftvägsvirusinfektion

Åtgärd	Gäller	Gäller personal	Gäller patient/besökare
Placering av patient	Patienter och omsorgstagare med misstänkt eller bekräftad virusorsakad luftvägsinfektion bör, så långt det är möjligt, inte vistas med andra patienter eller omsorgstagare förrän de bedöms som smittfria		X
Provtagning av patient/omsorgstagare med symtom inom vård och omsorg	PCR-prov tas när behandlande läkare bedömer att diagnos har betydelse för fortsatt patienthandläggning, exempelvis då det kan vara aktuellt att ge antiviral behandling till patient eller exponerade. Prov kan också tas om diagnos kan ha betydelse för fortsatta vårdhygieniska åtgärder, exempelvis om patienter behöver dela rum. Observera att väntan på provsvar aldrig får fördröja eller förhindra att patienten får den vård eller behandling som hans eller hennes tillstånd kräver		X

Upprättat av Thelander Marie /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
Godkänt av Thelander Marie /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
För verksamhet LD
Dokumentsamling Smittskydd/Vårdhygien

Omhändertagande av vårdtagare med luftvägsinfektion

- Så långt det är möjligt- inte vistas med andra vårdtagare förrän de bedöms som smittfria. Enkelrum med eget hygienutrymme. Stängd dörr
- Basala hygienrutiner
- Använd (endast) skyddshandskar vid kontakt med kroppsvätskor eller slemhinnor
- Engångs plastförkläde utan ärm – i vårdtagarnära vårdsituationer
- Rapportera till sjuksköterska. Ställningstagande till prov, eventuell behandling eller övriga åtgärder

Skyddsutrustning för personal

- Munskydd klass IIR på rummet
- Visir/skyddsglasögon vid risk för stänk (inom 2 meter)
- Andningsskydd rekommenderas (istället för munskydd) i vissa situationer med ökad smittrisk, ex. lång exponeringstid hos kraftigt hostande patient och vid andningsgymnastik

Andningsskydd ska vara av klass FFP2 eller FFP3. Personalen ska vara väl förtrogen med på- och avtagning samt tillpassning av andningsskyddet

Stänkskydd, munskydd och andningsskydd







Aktuella smittskyddsåtgärder

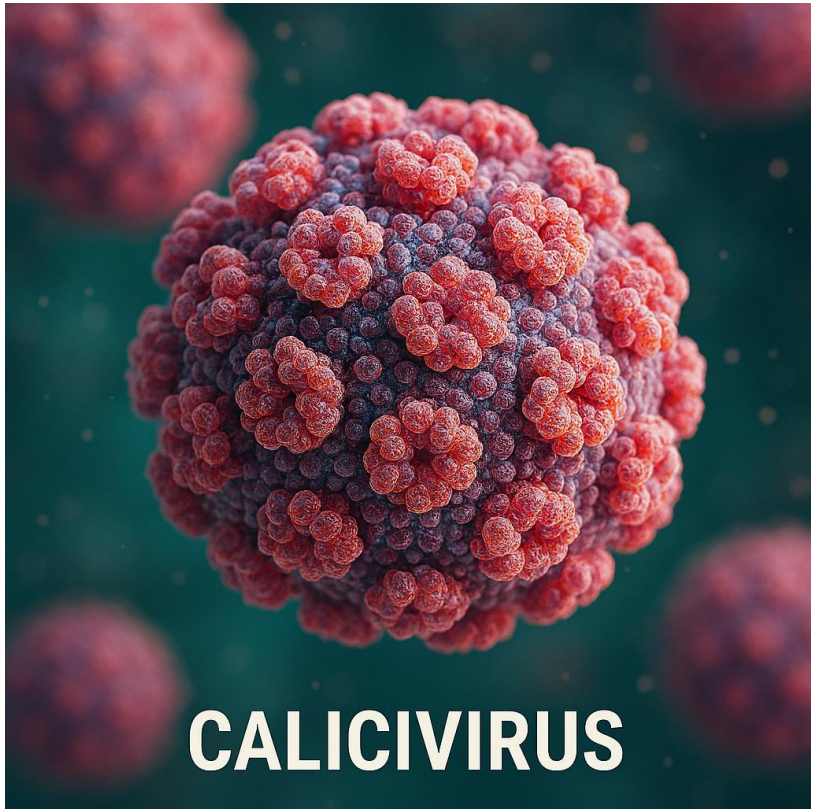
- Personal med nytillkomna symtom på luftvägsinfektion rekommenderas stanna hemma och kontakta sin chef. Kan återgå efter allmän förbättring och feberfrihet sedan minst ett dygn
- Vid lindriga/ospecifika symtom hos personal, risk-nyttabedömning av chef
- Vid utbrott eller utbrottsrisk på en enhet rekommenderas snabbt införande av tillfällig kontinuerlig munskyddsanvändning för personal
- Vid utbrott/utbrottsrisk på en enhet bör personal sträva efter att hålla avstånd till varandra, exempelvis i personalrum och vid möten
- Vuxen patient med luftvägssymtom som behöver vistas utanför rummet för t.ex. transport rekommenderas munskydd om det inte finns medicinska hinder

Disk/Tvätt/Avfall/Städning

- Disk — Hanteras som vanlig disk
- Tvätt — Hanteras som vanlig tvätt
- Avfall — Hanteras som vanligt avfall
- Städning — Städas som vanligt

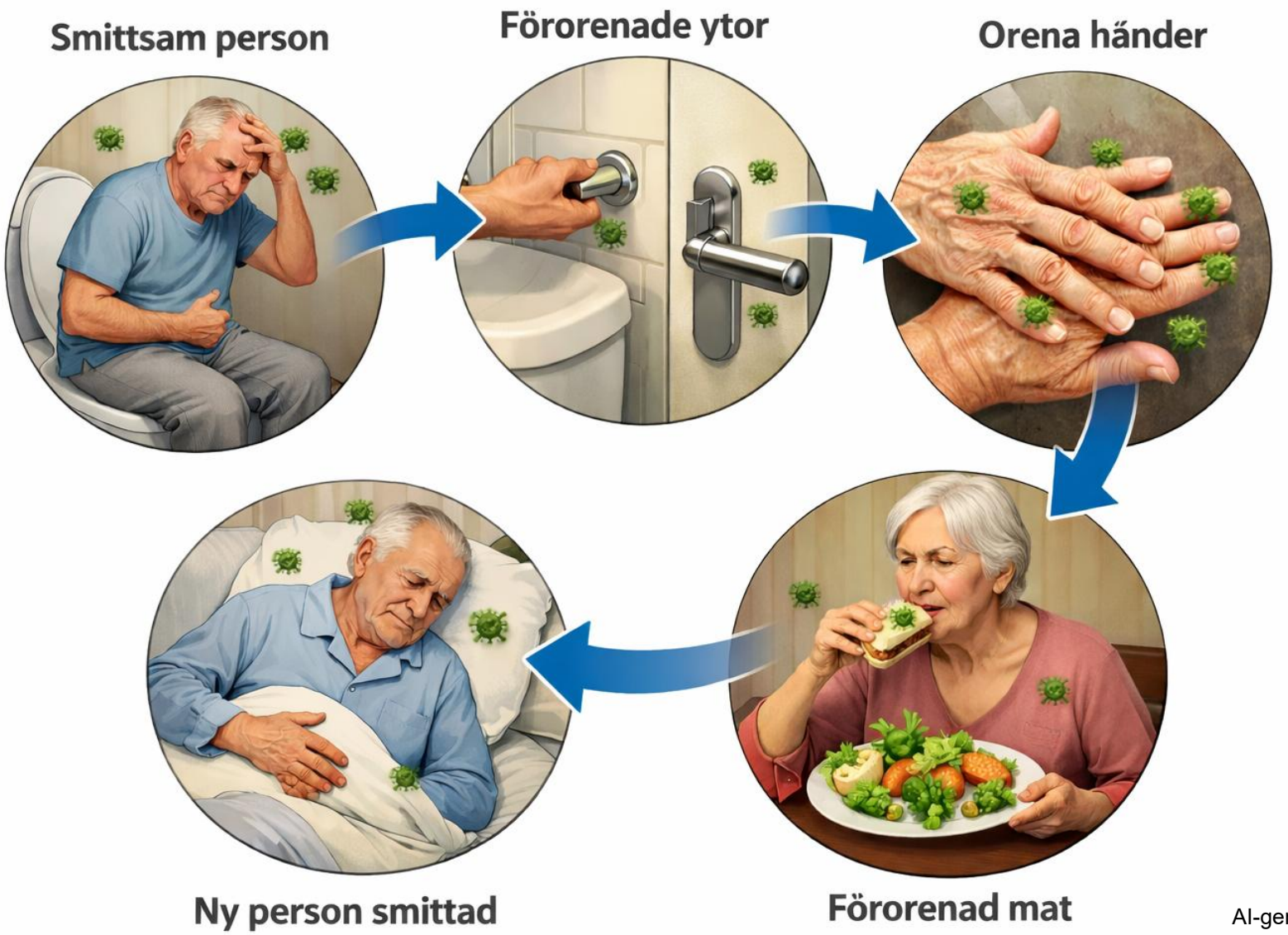


Calicivirus/vinterkräksjuka



AI-genererad bild

Möjliga smittvägar



AI-genererad bild

Bakgrund om calicivirus

- Små virus som kommer tillbaka varje år i ny skepnad.
- Uppträder oftast nov-april, topp jan-mars
- Vistelse inomhus; närkontakt
- Förekommer även sporadiskt sommartid

Symtom vid calicivirus

- Inkubationstid: 12-48 timmar
- Symtom: illamående, kräkningar, diarré, buksmärtor, huvudvärk, yrsel och feber. Debuterar snabbt. Varaktighet 1-2 dygn
- Smittade personer kan vanligen sprida smitta upp till två dygn efter symtomfrihet, ibland längre
- Sjukdomen är självläkande inom några dygn. Eftersom genomgången infektion bara ger ett kortvarigt skydd kan man drabbas flera gånger under kort tid. Återinsjuknanden är ganska vanliga
- Vanligt att flera blir smittade

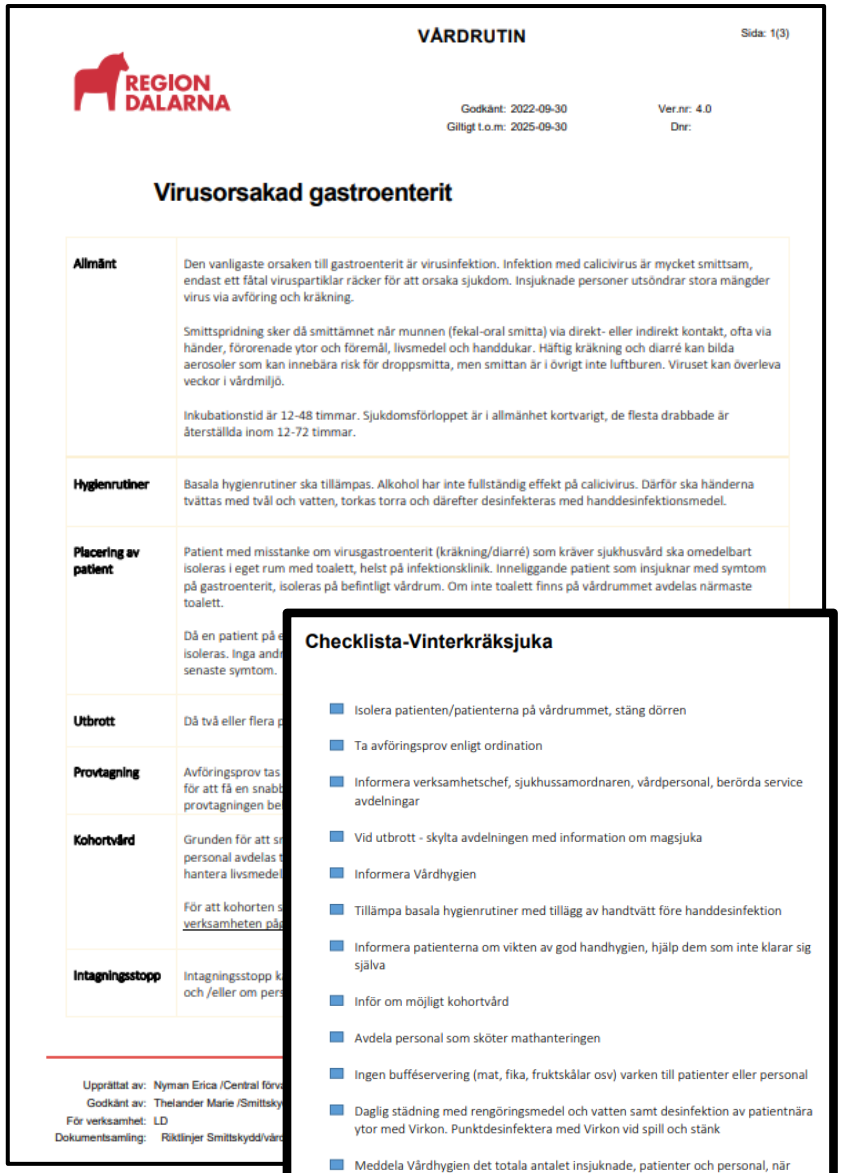
Patientfall

Kurt är inskriven på Lyktans växelvård. Det är fredag klockan 18 och Kurt kräks efter middagen i korridoren utanför sitt rum.

Vad gör vi nu?

Hemläxa:
Var hittar jag rutinerna för vinterkräksjuka på min enhet?

Vård vid magsjuka



VÅRDRUTIN

Sida: 1(3)

REGION DALARNA

Godkänt: 2022-09-30
Giltigt t.o.m: 2025-09-30
Ver.nr: 4.0
Dnr:

Virusorsakad gastroenterit

Allmänt	Den vanligaste orsaken till gastroenterit är virusinfektion. Infektion med calicivirus är mycket smittsam, endast ett fåtal viruspartiklar räcker för att orsaka sjukdom. Insjuknade personer utsöndrar stora mängder virus via avföring och kräkning. Smittspridning sker då smittämnet når munnen (fekal-oral smitta) via direkt- eller indirekt kontakt, ofta via händer, förorenade ytor och föremål, livsmedel och handdukar. Häftig kräkning och diarré kan bilda aerosoler som kan innebära risk för droppsmitta, men smittan är i övrigt inte luftburen. Viruset kan överleva veckor i vårdmiljö. Inkubationstid är 12-48 timmar. Sjukdomsförloppet är i allmänhet kortvarigt, de flesta drabbade är återställda inom 12-72 timmar.
Hygienrutiner	Basala hygienrutiner ska tillämpas. Alkohol har inte fullständig effekt på calicivirus. Därför ska händerna tvättas med tvål och vatten, torkas torra och därefter desinfekteras med handdesinfektionsmedel.
Placering av patient	Patient med misstanke om virusgastroenterit (kräkning/diarré) som kräver sjukhusvård ska omedelbart isoleras i eget rum med toalett, helst på infektionsklinik. Inneliggande patient som insjuknar med symtom på gastroenterit, isoleras på befintligt vårdrum. Om inte toalett finns på vårdrummet avdelas närmaste toalett. Då en patient på e isoleras. Inga and senaste symtom.
Utbrott	Då två eller flera p
Provtagning	Avföringsprov tas för att få en snabb provtagningen be
Kohortvård	Grunden för att s personal avdelas t hantera livsmedel För att kohorten s verksamheten på
Intagningsstopp	Intagningsstopp k och /eller om pers

Upprättat av: Nyman Erica /Central förv
Godkänt av: Thelander Marie /Smittsky
För verksamhet: LD
Dokumentsamling: Riktlinjer Smittskydd/vård

Checklista-Vinterkräksjuka

- Isolera patienten/patienterna på vårdrummet, stäng dörren
- Ta avföringsprov enligt ordination
- Informera verksamhetschef, sjukhussamordnaren, vårdpersonal, berörda service avdelningar
- Vid utbrott - skylta avdelningen med information om magsjuka
- Informera Vårdhygien
- Tillämpa basala hygienrutiner med tillägg av handtvätt före handdesinfektion
- Informera patienterna om vikten av god handhygien, hjälp dem som inte klarar sig själva
- Inför om möjligt kohortvård
- Avdela personal som sköter mathanteringen
- Ingen bufféservering (mat, fika, fruktskålar osv) varken till patienter eller personal
- Daglig städning med rengöringsmedel och vatten samt desinfektion av patientnära ytor med Virkon. Punktdesinfektera med Virkon vid spill och stänk
- Meddela Vårdhygien det totala antalet insjuknade, patienter och personal, när utbrottet är avslutat



REGION DALARNA Plus - Region Dalarnas samverkansewebb

Sök

VÅRD | HJÄLPMEDEL | FORSKNING | KULTUR | FÖRTROENDEVALDA | LEVERANTÖRER

Vård

Vård och behandling
Ambulanssjukvård
Arbetsterapi
Asyl- och migrationshälsa
Barnhälsovårdsenheten Dalarna
Geriatrik
Gröd- och funktionsmedicin
Fotterapeuter
Fysioterapi
Försäkringsmedicin
Laboratoriemedicin
Läkemedel
Medicinsk teknik
Nationella team - privata fysioterapeuter & läkare
OCD-mottagning
Sjukhusbibliotek i Dalarna
Smittskydd och vårdhygien
Statistik Smittskydd
Vårdhygien
Vaccination
Sexuellt överförda infektioner (STI)
STRAMA
Smittskyddsenheten och pandemiteamet
Smittskyddsblad
Riktlinjer och rutiner
Nyheter Smittskydd och vårdhygien
Kontakta Smittskydd och vårdhygien
Länkar
Stödgrupper för barn i sorg
Tandvård
Ungdomshälsa i Dalarna
Värdval Dalarna
Utveckling och utbildning
Samverkan
Tjänster

Riktlinjer och rutiner smittskydd och vårdhygien

Samlade riktlinjer, rutiner och regler inom smittskydd och vårdhygien.

Asyl- och migrantsjukvård

- Användning av IGRA-test och TST (PPD).pdf
- Hälsoundersökning av flyktingar, asylsökande och migranter (pdf, 4 sidor)
- Latent tuberkulos, (LTBI)-utredning rutin för handläggning av - PM (pdf, 6 sidor)
- Läkarundersökning av utlandsfödda barn - Riksnormboken barnhälsovård (extern webbsida)
- Tuberkulos - handläggning i samband med graviditet och BCG-vaccination av spädbarn (pdf, 7 sidor)

Blodsmitta

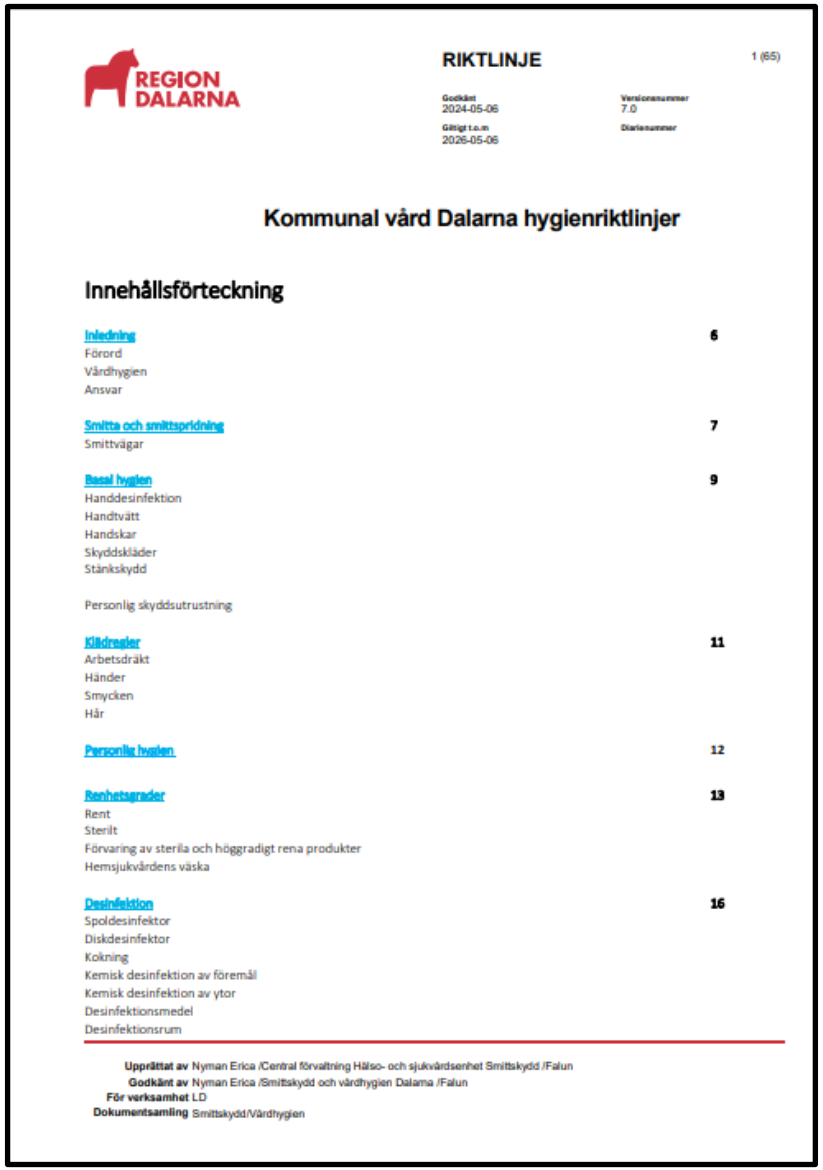
- Rutin vid nytt fall av hiv (pdf, 3 sidor)
- Stickskada eller annan händelse med risk för blodsmitta - åtgärder (3.pdf

Diarré

- Virusorsakad gastroenterit (pdf, 3 sidor, 22-09-30)
- Åtgärder vid tarminfektioner - isthund version 1.0 (pdf, 1 sida)
- Clardia - checklista för vårdcentral 6.0 (1 sida, pdf)
- Diarré hos vårdpersonal - Provtagning efter utlandsvistelse.pdf

Hygienrutiner i vården

- Disk- och spoldesinfektor - kontroll av, 3 sidor, pdf
- Hantering av munskydd i vård och omsorg (pdf, 1 sida)
- Hygienregler Region Dalarna (pdf, 3 sidor, 2310629)
- Instruktion andningsskydd (pdf, 1 sida)
- Kirurgiska ingrepp utanför operationsavdelning (pdf, 1 sida, 22-09-30)
- Kommunal vård Dalarna hygienriktlinjer (65 sidor, pdf).pdf
- Kylaggregat eller bordfläkt vårdhygieniska riktlinjer, 2 sidor, pdf
- Legionella vårdhygieniska riktlinjer (pdf, 3 sidor, 22-09-30)
- Operationsavdelning Vårdhygieniska riktlinjer (pdf, 7 sidor)
- Rengöring och desinfektion av ytor i vårdmiljö (pdf, 10 sidor)
- Skabb handläggning i vård och omsorg (pdf 3 sidor)
- Slutstädning Region Dalarna (pdf, 6 sidor)
- Smittsamma sjukdomar i vården (pdf, 15 sidor)
- Tvättställ vårdhygieniska riktlinjer (pdf, 2 sidor)
- Vårdhandboken (extern webbsida)
- Vårdhygieniska riktlinjer vid användning av portabelt kylaggregat eller bordfläkt inom vård och omsorg (pdf, 2 sidor, 210708)
- Vägglåsa (pdf, 4 sidor)
- Översikt över rekommenderade smittskyddsåtgärder mot covid-19 och andra luftburna virus i vård och omsorg (pdf, 5 sidor)



REGION DALARNA

RIKTLINJE

1 (65)

Godkänt: 2024-05-06
Giltigt t.o.m: 2026-05-06
Versionsnummer: 7.0
Diarienummer:

Kommunal vård Dalarna hygienriktlinjer

Innehållsförteckning

Inledning 6
Förord
Vårdhygien
Ansvar

Smitta och smittspridning 7
Smittvägar

Basal hygien 9
Handdesinfektion
Handtvätt
Handskar
Skyddskläder
Stänkskydd

Personlig skyddsutrustning

Klädregler 11
Arbetsdräkt
Händer
Smycken
Hår

Personlig hygien 12

Renhetsgrader 13
Rent
Sterilt
Förvaring av sterila och höggradigt rena produkter
Hemsjukvårdens väska

Desinfektion 16
Spoldesinfektor
Diskdesinfektor
Kokning
Kemisk desinfektion av föremål
Kemisk desinfektion av ytor
Desinfektionsmedel
Desinfektionsrum

Upprättat av Nyman Erica /Central förvaltning Hälso- och sjukvårdsenhet Smittskydd /Falun
Godkänt av Nyman Erica /Smittskydd och vårdhygien Dalarna /Falun
För verksamhet LD
Dokumentsamling Smittskydd/Vårdhygien

Snabba åtgärder krävs!

- Isolera vårdtagare. Stäng rummet, håll dörren stängd.
- Tillämpa skärpta hygien- och städrutiner
- Kohortvård rekommenderas och ska då bedrivas dygnet runt, dvs även nattetid. Alternativt personal vårda så få vårdtagare som möjligt.
- Personal ska inte hantera livsmedel till vårdtagare under sitt arbetspass
- Vårdtagare bör ej lämna rummet, symtomfri 48 timmar

Vad räknas som utbrott?

Om två eller flera vårdtagare och/eller personal insjuknar med kräkningar och/eller diarréer i nära anslutning till varandra.

Ju längre man väntar med åtgärder desto svårare blir det att begränsa smittspridningen

Agera redan vid första fallet!

Hur kan jag arbeta för att inte riskera att sprida smitta vidare inom ordinärt boende

Väska

Städning

Möjlighet att göra tvätta händerna

Mathantering

Mathantering

- Vid utbrott – servera mat till alla vårdtagare på rummet
- Avdela speciell personal till mathantering (ska ej delta i omvårdnaden)
- Inga bufféer varken till personal eller vårdtagare
- Kassera misstänkt kontaminerat livsmedel
- Disk diskas i diskmaskin

Information

- Sätt upp information om ”magsjuka”
- Informera övrig personal, t.ex. städ, kök
- Undvik att flytta smittsamma vårdtagare till andra enheter!
- Vid behov av annan vård, informera mottagande enhet
- Uppmana patienterna att tvätta händerna ofta
- Besökare
  - Informera om att det pågår ett utbrott och att det är olämpligt att samtidigt besöka andra enheter på grund av smittrisken
  - Informera om vikten av god handhygien för att förhindra smittspridning

Personal

- Personal med symtom bör skickas hem. Följ lokala rekommendationer om när återgång till arbetet kan ske

- Vid utbrott bör personal ej gå mellan olika avdelningar

Omhändertagande av spill = punktdesinfektion

- Spill av avföring och kräkning – noggrann upptorkning. Desinfektion med Virkon 1 %. OBS! Inverkningstiden 10 minuter
- Mekanisk bearbetning





Korrekta städrutiner är viktiga för att förebygga och begränsa smittspridning!

- Noggrann mekanisk rengöring
- Daglig desinfektion av vårdtagarnära kontaktytor med Virkon 1 %. Vid synlig smuts skall ytdesinfektion föregås av rengöring med rengöringsmedel och vatten
- Golv rengörs med rengöringsmedel och vatten. Detta förutsätter att god punktdesinfektion utförts vid spill
- Informera städpersonalen
- Rengör/desinfektera städutrustningen

Tvätt

- Tvättsäck på rummet
- Kontaminerad tvätt som skickas till tvätteriet läggs i vattenlöslig innersäck och därefter i gul risktvättsäck



Avfall

- Avfallssäck på rummet. Tillslut väl
- Hanteras som konventionellt avfall



AI-genererad bild

När isoleringen bryts

Slutstädning sker när isoleringen bryts efter 48 timmars stabil symtomfrihet eller när vårdtagare flyttas från rummet.

- **Slutstädning:**
- Noggrann mekanisk rengöring av rummet med allrengöringsmedel och vatten
- Desinfektion av ytor i vårdtagarens närhet med Virkon 1%, t.ex säng, madrass, sängbord, dörrhandtag mm.
- Moppgarn/flergångstrasor tvättas i 90 grader, rengör städutrustningen med virkon.

- **Vårdtagaren ska duscha, få rena kläder. Renbäddad säng.**



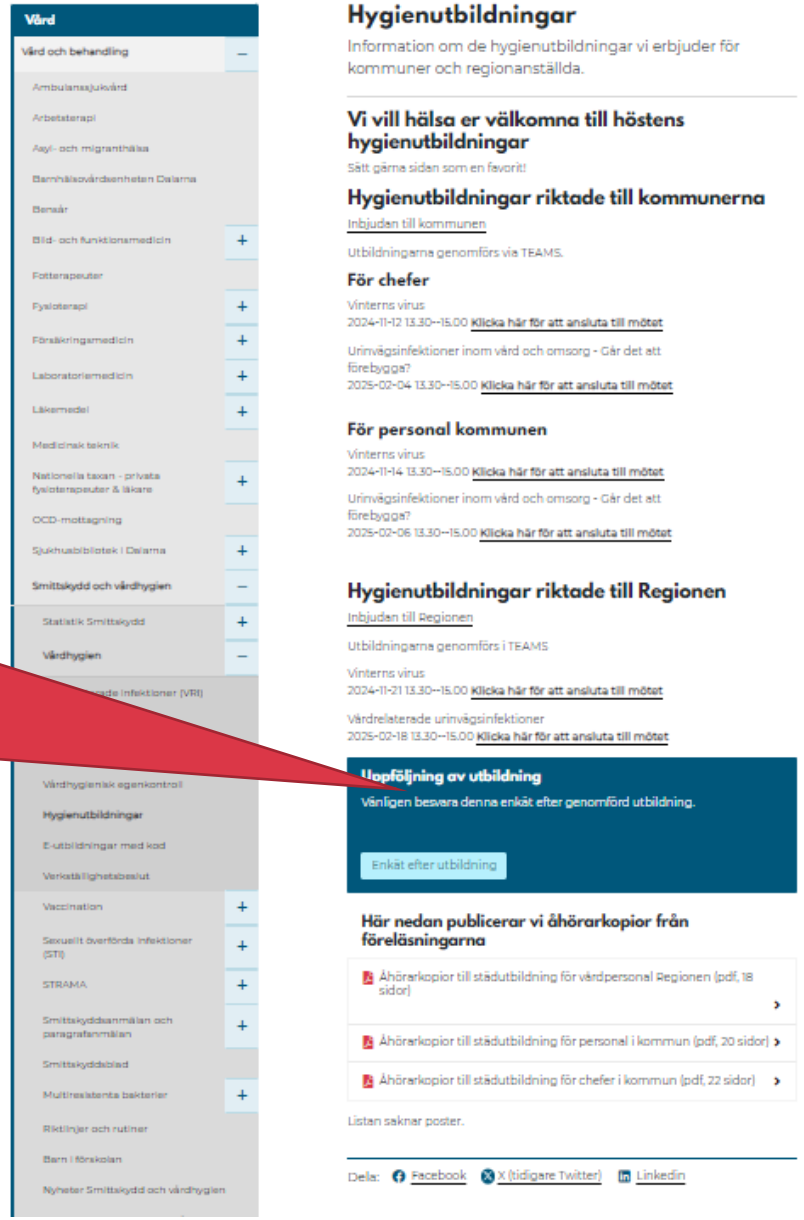
AI-genererad bild

Fyll gärna i utvärdering och kom med tips på ämnen för kommande utbildningstillfällen

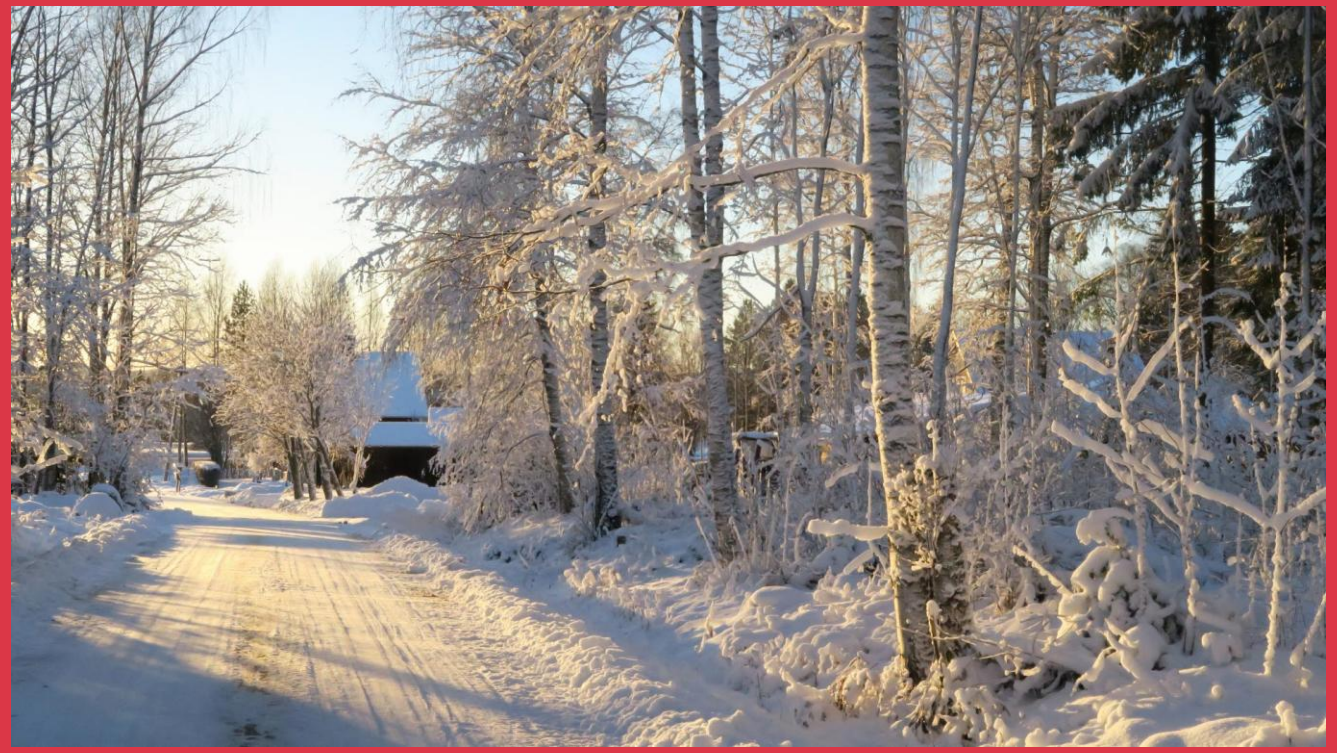
Uppföljning av utbildning

Vänligen besvara denna enkät efter genomförd utbildning.

Enkät efter utbildning



Tack för idag!



REGION DALARNA